

Geschiedenis OVV¹

1. Waar staat het OVV voor?

1.1. Wat is het OV?V

Het OVV staat voor Overlegcentrum Vlaamse Verenigingen. Het is een Vlaamsgezinde pluralistische vereniging die een koepel wil zijn van Vlaamse verenigingen. Het Overlegcentrum wil beschouwd worden als het hart van de pluralistische zijde van de Vlaamse Beweging.

Het OVV wil de samenwerking binnen de Vlaamse Beweging en de doelstellingen daarvan bevorderen. Het beoogt onder meer:

- bijdragen tot het uitbouwen van een Vlaamse identiteit op sociaal, cultureel, economisch, ecologisch, maatschappelijk en politiek vlak;
- openheid en samenwerking met andere Europese volkeren, in de eerste plaats met het Nederlandse volk;
- openheid en samenwerking met de rest van de wereld.

Het OVV was dus de belichaming van de Vlaamse Beweging.

1.2. Missie van het OVV

Het OVV bestaat dus uit Vlaamse cultuur- en strijdverenigingen van verschillende ideologische en levensbeschouwelijke strekkingen.

De rol van het OVV bestaat erin “het geweten” en “de stem” van Vlaanderen permanent te confronteren met de politici.

Zijn voorlichtings-, overleg- en actiefunctie vervult het OVV d.m.v. moties, verklaringen, gesprekken met politici, voorlichtingsvergaderingen, congressen en betogingen.

Het OVV vervult zo de rol van parlement van Vlaamse verenigingen dat alle Vlaamse partijen wil aanspreken en wijzen op de fundamentele doelstellingen van de Vlaamse Beweging. De eendracht maakt de eigenheid en de waarde van het centrum uit. Slechts samenwerking, dynamisme, inzicht en volgehouden inspanning kunnen de beweging ten goede komen en de verwezenlijking van haar doelstellingen naderbij brengen.

1.3. VVA-vertegenwoordiger

Het VVA heeft altijd een vertegenwoordiger in het OVV gehad. Maar de wisselwerking tussen het OVV en VVA was de laatste 10 jaar erg zwak.

2. Verenigingen

¹ Voor de redactie van deze tekst werd een beroep gedaan op de volgende bronnen:

-Ann Mares, op de website van Nieuwe Encyclopedie Vlaamse Beweging (website: [Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen \(OVV\) - NEVB Online](https://www.ovv.vlaanderen.nl/) ; geverifieerd 12/2/2021). Ann Mares is nu directrice van het ADVN, Archief en Documentatiecentrum voor het Vlaams-Nationalisme;
-Website OVV: <https://ovv.vlaanderen/> (geverifieerd 12/2/2021).

Op het ogenblik zijn er nog 25 verenigingen aangesloten. De grootste is de Vlaamse Volksbeweging (VVB). VVA maakt er ook deel van uit. Het is wel spijtig dat eerder gematigde verenigingen (zoals het Davidsfonds) er recent uit getreden zijn. De radicalere verenigingen (zoals Voorpost) zitten er nog in. Men kan ze allemaal consulteren op de website: <https://ovv.vlaanderen/aangesloten-verenigingen/>

3.Voorzitters

Tal van persoonlijkheden met een illustere naam waren voorzitter van het OVV: Adriaan Verhulst, Clem de Ridder (Davidsfonds) , Aloïs Gerlo (Vermeylenfonds), Paul Daels, Carlo Heyman, Roland Laridon, Ernest Van Buynder, Lieven Van Gerven, Matthias Storme, Bob Wezenbeek, Peter De Roover, Eric Ponette, Boudewijn Bouckaert, Renaat Roels, Huguette Ingelaere, Bram Hermans, Robrecht Vermeulen, en tot slot Willy De Waele.

Sommigen waren lid van het VVA: Matthias Storme, Eric Ponette en Robrecht Vermeulen.

4.Geschiedenis

Het OVV werd eind 1965 opgericht om, na het opdoeken van het Vlaams Aktiekomitee voor Brussel en Taalgrens (VABT) dat sinds 1959 bestond, opnieuw een zekere continuïteit in het Vlaamse overleg tot stand te brengen.

Het initiatief voor een “Overlegcentrum” werd in 1964 genomen door Clem de Ridder (Davidsfonds), die eerst contact nam met het Vermeylenfonds (Achilles Mussche) en het Willemsfonds (Adriaan Verhulst), en later met het Verbond der Vlaamse Academics (Walter Opsomer), de Vlaamse Volksbeweging (Paul Daels) en het Verbond van Vlaams Overheidspersoneel (Robert Vandezande).

Het OVV stak op 13 mei 1966 feitelijk van wal met 30 toetredende verenigingen en in 1968 werd het uitgebreid tot 49.

In de schoot van het OVV werden actiecomités opgericht, onder meer het Koördinatiekomitee Taalregeling Hoger Onderwijs (mei 1966), met als doel een dertigtal actiegroepen te bundelen die ijverden voor de overplaatsing van de Franstalige afdeling van de Universiteit Leuven naar Wallonië en voor de splitsing van de Vrije Universiteit Brussel in een Nederlands- en Franstalige afdeling. Ook het Nationaal Komitee 5 November, genoemd naar de eenheidsbetoging in Antwerpen op dezelfde dag in 1967, werd opgericht onder impuls van het OVV. De voornaamste eisen van deze betoging waren, behalve de overheveling van 'Leuven Frans' naar Wallonië en de verdubbeling van de Vrije Universiteit Brussel, de toepassing van de taalwetgeving, de definitieve afbakening van Brussel-Olievlek, de vraag om meer armslag voor het Nederlandstalige onderwijs in Brussel en een nationaal statuut voor Brussel.

Op de Staten-Generaal der Vlaamse verenigingen, door het OVV georganiseerd op 9 november 1968, konden inzake het universitaire onderwijs al belangrijke Vlaamse overwinningen worden vastgesteld. De Leuvense universiteit werd gesplitst op 4 oktober 1968. De splitsing van de Brusselse universiteit zou volgen op 24 januari 1969.

Belangrijk in de strijd van de Brusselse Vlamingen is het Algemeen Vlaams Congres (13 juni 1971) geweest dat het OVV samen met de Kultuurraad voor Vlaanderen inrichtte. In de resoluties inzake Brussel toonde het Congres zich voorstander van een fusie van de 19

gemeenten, het was voor de oprichting van een eigen kiesarrondissement Halle-Vilvoorde, voor de definitieve afbakening van Brussel-19 en eiste de strikte toepassing van de taalwetgeving. De besluiten die op dit Congres werden geformuleerd, zouden jarenlang de leidraad vormen voor de Vlaamse verenigingen en organisaties in Brussel. Ook de uitbouw van sociaal-culturele raden in de Brusselse gemeenten om zo de Vlaamse gemeenschap te organiseren, te coördineren en meer algemeen bewust te maken, werd op het Algemeen Congres als strategie verdedigd. De oprichting van een "overlegcentrum van de gemeentelijke Vlaamse gemeenschapsraden", wat de Agglomeratieraad voor het Plaatselijk Sociaal-Kultureel Werk (APSKW) zou worden en de oprichting van "een representatief Vlaams centrum als spil voor het verenigings- en cultuurleven in de hoofdstad", het latere Contact- en Cultuurcentrum Brussel, liggen dan ook volledig in de lijn van de op het Congres voorgestelde initiatieven in de hoofdstad.

In juli 1972 maakte het OVV een *Vlaams Manifest voor Brussel* bekend na de voor de Vlamingen zeer ontgoochelende uitslag van de agglomeratieraadsverkiezingen, temeer daar de waarborgen voor de Nederlandstaligen in de organen van de agglomeratie niet bleken te werken. In dit manifest, gericht tot de Nederlandstalige verkozenen in het parlement, werd een 7-puntenprogramma voor Brussel voorgesteld. Het document werd ondertekend door 94 prominente Vlamingen uit de academische, politieke, culturele en (sociaal-)economische wereld.

De onderhandelingen van Steenokkerzeel (april 1974) over de gewestvorming vormden de aanleiding voor de tweede nationale betoging van het OVV. De zogenaamde 24 november-betoging in 1974 in Halle, met enkele tienduizenden deelnemers, was gericht tegen de verdere uitbreiding van het aantal gemeenten met faciliteiten, tegen de verfransing in Vlaams-Brabant en pleitte voor de beperking van Brussel-19.

Het OVV heeft zich altijd als zo breed mogelijke Vlaamse koepelorganisatie willen profileren. Van bij het begin waren er dus gematigde naast meer radicale organisaties in actief. Vooral de standpunten van het Willemsfonds gingen minder ver dan die van andere aangesloten groeperingen, en de loyauteit voor het Belgische unitair staatsbestel was bij deze organisatie nadrukkelijker aanwezig. Binnen het OVV haalden de voorstanders voor federalisme in de beginjaren overigens zeker niet de bovenhand. Pas bij de viering van het 10-jarige bestaan van het OVV spraken de aangesloten verenigingen zich unaniem uit voor een hervorming van de staatstructuur in federale richting. De *Verklaring van de Acht*, een tekst ondertekend door 8 schrijvers zijnde Louis-Paul Boon, André Demedts, Marnix Gijzen, Hubert Lampo, Maria Rosseels, Gerard Walschap, Albert Westerlinck en Anton van Wilderode werd voorgelezen op de herdenkingszitting op 25 mei 1976. Met deze tekst roepen de schrijvers op om in een geest van onderlinge verstandhouding tussen het Waalse en het Vlaamse volk, de huidige taalgrenzen en de afbakening van het Brusselse Gewest als definitief te beschouwen.

In 1977 werd het "Egmontpact" tussen de meerderheidspartijen afgesloten: daarin werden afspraken gemaakt voor Brussel en de Rand, over autonomie voor gemeenschappen en gewesten en over een hervorming van de staatsinstellingen, doch het bevatte ook het "inschrijvingsrecht". Door dat inschrijvingsrecht konden Franstaligen uit 14 Vlaams-Brabantse gemeenten, waaronder de 6 faciliteitengemeenten, zich fictief inschrijven in een Brusselse gemeente met het oog op taalkundige faciliteiten en stemrecht in Brussel. Het verzet tegen het Egmontpact (1977) legde de verschillen in standpunten van verschillende aangesloten verenigingen pijnlijk bloot. Het Davidsfonds stond aan de spits van het verzet

tegen het pact, maar omdat Aloïs Gerlo van het Vermeylenfonds weigerde mee te reageren, kon de strijd niet onder de banier van het OVV worden gevoerd. Deze twist vormde de aanleiding voor de oprichting van het Anti-Egmontkomitee, maar het leidde nog niet tot een breuk binnen het OVV

In 1990 en 1991 hield het OVV twee betogingen te Brussel via het opgerichte “Aktiekomitee Vlaanderen 90”. Tijdens de betoging van 1990 werd de klemtoon gelegd op de eis “echt zelfbestuur”, tijdens die van 1991 op het thema “Taalgrens is staatsgrens, ook in Brabant”. In 1992 werd het “Sint-Michielsakkoord” afgesloten, dat België omvormde tot een federale staat: gemeenschappen en gewesten kregen een rechtstreeks verkozen parlement en het dubbelmandaat (federaal/gemeenschaps-of gewest-) werd afgeschaft, de provincie Brabant werd gesplitst en de deelregeringen kregen internationaal verdragsrecht in de materies waarvoor ze bevoegd waren.

Begin de jaren 1990 kende het OVV opnieuw interne moeilijkheden door pogingen van rechts-extremistische organisaties om meer greep te krijgen op de grote koepelorganisaties. Tegelijkertijd maakte het OVV en meer in het algemeen de Vlaamse Beweging na de goedkeuring van het Sint-Michielsakkoord (1993) een identiteitscrisis door. De combinatie van beide maakte dat het Vermeylenfonds en vervolgens ook het Willemsfonds uit het OVV stapten. Sindsdien heeft het oorspronkelijk pluralistische OVV zeker aan kracht en invloed moeten inboeten en kan het niet meer bogen op de status van belangrijkste vertolker van de Vlaamse opinie.

Tussen de OVV-verenigingen werd in de daarop volgende jaren een consensus bereikt over het verder streefdoel als een zo ruim mogelijk Vlaams zelfbestuur met inspraak in Europa, zonder zich vast te pinnen op een bepaalde formule: de keuze tussen confederalisme en een onafhankelijke staat bleef open. Die consensus werd verwoord in het OVV-memorandum “Vlaanderen, staat in Europa” in 1995 onder het voorzitterschap van Lieven Van Gerven.

In 1995 werd het Aktiekomiée Vlaamse Sociale zekerheid (AK-VSZ) opgestart.

In 1998 en 1999 organiseerde het OVV tweemaal een meeting “Vlaanderen, Staat in Europa”, in 1998 in Antwerpen, voorafgegaan door een kort manifest door honderden prominenten ondertekend, en in 1999 op de Heizel.

Tijdens het voorzitterschap van Boudewijn Boeckeaert werd tweemaal een Staten-Generaal georganiseerd: op 6 december 2003 over “Vlaamse staatsvorming: Vlaanderen, Europa, wereld” met 250 deelnemers en op 17 december 2005 over “Vlaanderen in de wereld, de wereld in Vlaanderen” met 300 deelnemers. In januari 2005 startte een werkgroep “Nieuwe Vlamingen” met als doel de relatie van de Vlaamse Beweging met de inwijkelingen te bestuderen en te verbeteren.

Onder het voorzitterschap van Renaat Roels (stichting Lodewijk De Raet) werden voorbereidingen voor een volgende Staten-Generaal genomen, werden contacten gelegd met Franstalige politici en werd de campagne “Woord houden” gestart. Hiermee herinnerde het OVV de politieke wereld en de kiezers aan de vijf resoluties die het Vlaams Parlement in 1999 met grote meerderheid had aangenomen. Het OVV drong aan om de staatshervorming van 1990-1992, die de Belgische staat had omgevormd tot een ‘Federatie van

gemeenschappen en gewesten', en waarvan in 2006 nog niets was terecht gekomen, uit te voeren.

Er werd een werkgroep 'Brussel in de staatshervorming' opgericht en deze kwamen regelmatig samen in het Vlaams Huis te Brussel voor een eindverslag.

Op 15 februari 2014 werd een studiedag over Brussel ingericht in samenwerking met het Vlaams Komitee voor Brussel en werd de werkgroep Brussel nieuw leven ingeblazen.

De laatste jaren leed het OVV verder onder het spanningsveld tussen een rechttervleugel die radicaal was en een gematigde groep. Vooral de discussie rond de migratienota leidde tot tweespalt.

5. Redenen achteruitgang

De migratienota was de directe aanleiding, maar er zijn verschillende redenen die de huidige toestand verklaren:

- na de St-Michielsakkoorden, waarbij België tot een federale staat werd omgevormd en Vlaanderen meer autonomie kreeg, was de Vlaamse Beweging op zoek naar nieuwe uitdagingen;
- er is een Vlaams Parlement;
- de vergrijzing, waarbij de jeugd als aflossing van de wacht met nieuwe (hedendaagse) ideeën het laat afweten;
- de gematigde verenigingen kwamen onder de verdrukking;
- het zwaartepunt kwam bij de politiek te liggen: Vlaams Belang en NVA snoepten de meeste bekwame leden van de Vlaamse Beweging af (Peter De Roover, Jan Jambon, ...), en trokken het laken naar zich toe. Deze twee partijen behalen bijna 50 % van de stemmen in Vlaanderen;
- vertegenwoordigers van de verenigingen waren vaak onvoldoende gemandateerd om te spreken namens de hele vereniging. Sommige zitten zelfs niet in het Dagelijks Bestuur van hun vereniging of spreken louter uit persoonlijke naam. Het leidt tot een gebrek aan wisselwerking tussen het OVV en de vereniging.

Dit kwam o.a. tot uiting in een SWOT-analyse, maar er zijn ook sterke punten.

De ruzies en onderlinge verdeeldheid in de Vlaamse Beweging en tussen de politieke partijen verzwakten Vlaanderen echter tegenover de Franstaligen. Vooral het cordon sanitair rond het Vlaamse Belang (onder impuls van de Franstaligen?) heeft veel kwaad gericht: 20-25 % van de bevolking werd genegeerd gedurende bijna 30 jaar. Het wordt tijd dat we als blok optreden: het zal Vlaanderen veel opbrengen.

6. Toekomst en uitdagingen

Er zijn uitdagingen genoeg voor het OVV en de Vlaamse Beweging:

- ombuigen transfers noord-zuid (=communautarisering Sociale Zekerheid);
- vereenvoudiging overheid (ook in Vlaanderen): meer efficiëntie;
- einde Belgische grenselwetten en gekwalificeerde meerderheid twee landsdelen;
- geen federalisme met 4;
- Vlaamse vertegenwoordiging in Brussel (en alles moet daar veel eenvoudiger);
- uitdoven faciliteitengemeenten;

- einde politieke benoemingen;
- benoemingen op equivalente basis, dus op basis van bevolkingscijfers (niet 50/50);
- de verdediging van het Nederlands in het Hoger Onderwijs;
- de toekenning van Riziv-nummers voor jonge Vlaamse en Franstalige artsen: eenvormige objectieve procedure;
- bevestiging Vlaamse identiteit die wel inclusief is;
- ...

Vooraf omdat we nu een cruciale periode benaderen met de verkiezingen van 2024.

België moet geherstructureerd worden. In deze snel veranderende wereld slaagt men er niet in de nodige knopen door te hakken. Waarom? Er is de dubbele tegenstelling:

- enerzijds de ideologische (rood, blauw, oranje, geel ...);
- anderzijds de communautaire: de Vlamingen en Franstaligen verschillen veel van elkaar en hebben over veel maatschappelijke thema's een fundamenteel verschillende visie. Ze leven naast elkaar, niet met elkaar.

Maar tactisch is ijveren voor de volledige Vlaamse onafhankelijkheid nu niet de juiste piste. Bart Maddens stelde dit zelf een paar jaar geleden voor aan het OVV, en meende dat men zich beter zou concentreren op onderwerpen als de strijd tegen het Engels in het hoger onderwijs.

CONCLUSIE

De Vlaamse Beweging, en a fortiori het OVV, zal nieuwe paden moeten bewandelen. Er zijn nog mogelijkheden, maar het is vijf na twaalf. De fundamentele vraag is hoe de Vlaming nog gemotiveerd te krijgen in de Vlaamse Beweging, zodat haar standpunten de nodige weerklank krijgen.

Paul Becue